

DYREKTYWA 2006/116/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z dnia 12 grudnia 2006 r.****w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych****(wersja ujednolicona)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2, art. 55 i 95,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Rady 93/98/EWG z dnia 29 października 1993 r. w sprawie harmonizacji czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych ⁽³⁾ została znacząco zmieniona ⁽⁴⁾. Dla zapewnienia jasności i zrozumiałości, powyższa dyrektywa powinna zostać ujednolicona.
- (2) Konwencja berneńska w sprawie ochrony utworów literackich i artystycznych, oraz Międzynarodowa Konwencja o ochronie artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych (Konwencja rzymska) ustanowiły tylko minimalny czas ochrony praw, do których się odnoszą, pozostawiając Umawiającym się Państwom możliwość wprowadzenia dłuższego czasu ochrony. Niektóre Państwa Członkowskie już korzystały z tego uprawnienia. Co więcej, niektóre Państwa Członkowskie nie są jeszcze stronami Konwencji berneńskiej.
- (3) W konsekwencji istnieją znaczne różnice między prawami krajowymi ustalającymi czas ochrony prawa autorskiego i praw pokrewnych, które mogą utrudniać swobodny przepływ towarów i swobodę świadczenia usług oraz zakłócać konkurencję w ramach wspólnego rynku. Dlatego, w celu prawidłowego działania rynku wewnętrznego, prawo Państw Członkowskich powinno zostać zharmonizowane w taki sposób, aby czas ochrony był identyczny w całej Wspólnocie Europejskiej.
- (4) Ważnym jest, aby ustalić nie tylko czas ochrony jako taki, ale również niektóre jego aspekty, takie jak dzień, od którego liczony jest czas ochrony.
- (5) Przepisy niniejszej dyrektywy nie powinny uchybiać stosowaniu przez Państwa Członkowskie przepisów art. 14bis ust. 2 lit. b), c) i d) oraz ust. 3 Konwencji berneńskiej.
- (6) Minimalny czas ochrony ustanowiony przez Konwencję berneńską, obejmujący okres życia autora oraz okres 50 lat liczony od dnia jego śmierci, miał zapewnić ochronę interesów autora oraz dwóch pierwszych pokoleń jego zstępnych. Średni okres życia w krajach Wspólnoty Europejskiej wydłużył się do tego stopnia, że ustalony czas nie jest już wystarczający, aby objąć dwa pokolenia.
- (7) Niektóre Państwa Członkowskie, w celu wyrównania skutków wojen światowych w zakresie korzystania z utworów, ustaliły okres dłuższy niż 50 lat liczony od dnia śmierci autora.
- (8) W celu ochrony praw pokrewnych niektóre Państwa Członkowskie wprowadziły okres 50 lat liczony od dnia zgodnego z prawem opublikowania lub zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu.
- (9) Konferencja Dyplomatyczna, która odbyła się w grudniu 1996 r. pod patronatem Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO), doprowadziła do przyjęcia Traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach, który dotyczy ochrony artystów wykonawców oraz producentów fonogramów. Traktat ten w istotny sposób uaktualnia międzynarodową ochronę praw pokrewnych.
- (10) Jedną z ogólnych zasad prawa znajdujących się pod ochroną wspólnotowego porządku prawnego jest poszanowanie praw nabytych. Dlatego czas ochrony prawa autorskiego i praw pokrewnych ustanowiony na mocy prawa wspólnotowego nie może prowadzić do skrócenia okresu ochrony, jaki przysługiwał posiadaczom prawa we Wspólnocie przed wejściem w życie dyrektywy 93/98/EWG. W celu zminimalizowania skutków środków przejściowych oraz umożliwienia efektywnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, harmonizacja czasu ochrony powinna mieć miejsce w odniesieniu do długiego okresu czasu.

⁽¹⁾ Opinia z dnia 26 października 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 12 października 2006 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 30 listopada 2006 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 290 z 24.11.1993, str. 9. Dyrektywa zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/29/WE (Dz.U. L 167 z 22.6.2001, str. 10).

⁽⁴⁾ Zob. załącznik I, część A.

⁽¹¹⁾ Należy zapewnić wysoki poziom ochrony prawa autorskiego i praw pokrewnych ze względu na to, że są to prawa fundamentalne dla twórczości intelektualnej. Ochrona tych praw zapewnia utrzymanie i rozwój twórczości w interesie autorów, przemysłu związanego z kulturą, konsumentów oraz całego społeczeństwa.

- (12) W celu ustanowienia wysokiego poziomu ochrony, spełniającego zarazem wymagania rynku wewnętrznego oraz odpowiadającego potrzebie stworzenia środowiska prawnego sprzyjającego harmonijnemu rozwojowi twórczości literackiej i artystycznej we Wspólnocie, czas ochrony prawa autorskiego powinien być zharmonizowany na poziomie okresu 70 lat liczonego od dnia śmierci autora lub 70 lat liczonego od dnia zgodnego z prawem podania utworu do publicznej wiadomości, a w odniesieniu do praw pokrewnych, na poziomie okresu 50 lat od wystąpienia zdarzenia, od którego okres ten rozpoczyna swój bieg.
- (13) Utwory zbiorowe podlegają ochronie zgodnie z art. 2 ust. 5 Konwencji berneńskiej, jeśli, ze względu na wybór lub układ zawartości stanowią twórczość intelektualną. Utwory te podlegają ochronie jako takie, bez uszczerbku dla prawa autorskiego do każdego utworu stanowiącego część składową utworu zbiorowego. W konsekwencji, do utworów włączonych do utworów zbiorowych powinny mieć zastosowanie szczególne okresy ochrony.
- (14) We wszystkich przypadkach, kiedy jedną lub kilka osób fizycznych uznaje się za autora, okres ochrony powinien być liczony od dnia ich śmierci. Zagadnienie autorstwa całości utworu lub jego części jest kwestią faktyczną, która może podlegać rozstrzygnięciu przez sądy krajowe.
- (15) Okres ochrony powinien być liczony od dnia pierwszego stycznia roku następującego po wystąpieniu odpowiedniego zdarzenia, stosownie do postanowień Konwencji berneńskiej i Konwencji rzymskiej.
- (16) Ochrona utworów fotograficznych w Państwach Członkowskich jest przedmiotem różnych systemów. Utwór fotograficzny w rozumieniu Konwencji berneńskiej uważany jest za oryginalny, jeżeli stanowi on własną intelektualną twórczość autora, odzwierciedlającą jego osobowość, nie biorąc pod uwagę innych kryteriów, takich jak wartość lub cel utworu. Ochrona pozostałych utworów fotograficznych powinna być uregulowana w prawie krajowym.
- (17) Aby uniknąć różnic w czasie ochrony praw pokrewnych, niezbędne jest ustalenie jednakowego początkowego momentu, od którego liczy się czas ochrony w całej Wspólnocie. W celu obliczenia czasu ochrony należy wziąć pod uwagę przedstawienie, utrwalenie, przekazywanie, zgodne z prawem publikowanie lub zgodne z prawem publiczne udostępnienie utworu, tj. fakt umożliwienia postrzegania przedmiotu prawa pokrewnego przez wszystkie osoby, we właściwy sposób, niezależnie od tego, w jakim państwie odbywa się dane przedstawienie, utrwalenie, przekazywanie, zgodne z prawem publikowanie lub zgodne z prawem publiczne udostępnianie utworu.
- (18) Prawa organizacji radiowych i telewizyjnych do ich programów, niezależnie od tego, czy te programy transmitowane są przewodowo czy bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną, nie powinny mieć charakteru praw wieczystych. Dlatego niezbędne jest określenie czasu ochrony wyłącznie od momentu pierwszej transmisji określonego programu. Uznaje się, iż niniejszy przepis ma zapobiegać powstaniu nowego czasu ochrony biegnącego w przypadkach, gdy program jest identyczny do poprzednio wyemitowanego.
- (19) Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość swobodnego decydowania o utrzymaniu lub wprowadzeniu ochrony innych praw pokrewnych, szczególnie w odniesieniu do ochrony wydań krytycznych i naukowych. W celu zapewnienia przejrzystości na poziomie wspólnotowym niezbędne jest, aby Państwa Członkowskie, które wprowadziły ochronę nowych praw pokrewnych, powiadamiały o tym Komisję.
- (20) Należy podkreślić, że niniejsza dyrektywa nie stosuje się do autorskich praw osobistych.
- (21) W odniesieniu do utworów, których krajem pochodzenia w rozumieniu Konwencji berneńskiej jest państwo trzecie, i których autor nie jest obywatelem Wspólnoty, powinno być stosowane porównywanie czasu ochrony, pod warunkiem, że czas ochrony przyznawany we Wspólnocie nie przekracza okresu ustanowionego w niniejszej dyrektywie.
- (22) Jeżeli posiadacz prawa, który nie jest obywatelem Wspólnoty, kwalifikuje się do ochrony na podstawie umowy międzynarodowej, wówczas czas ochrony praw pokrewnych powinien być taki sam, jak czas ustanowiony w niniejszej dyrektywie. Jednakże czas ten nie powinien przekraczać okresu ustalonego w państwie, którego posiadacz prawa jest obywatelem.
- (23) Porównanie okresów ochrony nie powinno powodować naruszenia zobowiązań naruszenia zobowiązań międzynarodowych Państw Członkowskich.
- (24) Państwa Członkowskie powinny mieć możliwość przyjmowania przepisów dotyczących interpretacji, dostosowania i dalszej realizacji umów w sprawie korzystania z utworów chronionych lub innych przedmiotów objętych ochroną, które zostały zawarte przed przedłużeniem czasu ochrony wynikającym z niniejszej dyrektywy.
- (25) Wspólnotowy porządek prawny zapewnia poszanowanie praw nabytych i uwzględnianie słusznym oczekiwań. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć w szczególności, iż w określonych okolicznościach prawo autorskie i prawa pokrewne, którym przywraca się moc prawną na mocy niniejszej dyrektywy, nie zobowiązują do opłaty osób, które w dobrej wierze korzystały z utworów w czasie, gdy takie utwory były własnością publiczną.
- (26) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać zobowiązań Państw Członkowskich odnoszących się do terminów przeniesienia do prawa wewnętrznego i stosowania dyrektyw, określonych w załączniku I, część B,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Czas trwania praw autorskich

1. Prawa autora utworu literackiego lub artystycznego w rozumieniu art. 2 Konwencji berneńskiej podlegają ochronie w okresie życia autora i przez okres 70 lat licząc od dnia jego śmierci, niezależnie od daty zgodnego z prawem podania utworu do publicznej wiadomości.

2. W przypadku utworu współautorskiego, czas ochrony określony w ust. 1, liczy się od dnia śmierci ostatniego z autorów.

3. W przypadku utworów anonimowych lub utworów, przy których posłużono się pseudonimem, czas ochrony wynosi siedemdziesiąt lat od dnia zgodnego z prawem podania utworu do publicznej wiadomości. Jednakże, jeżeli pseudonim, którym posłużył się autor, nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora, lub jeżeli autor ujawnia swoją tożsamość w okresie przewidzianym w zdaniu pierwszym, czasem ochrony jest czas określony w ust. 1.

4. Jeżeli Państwo Członkowskie przewiduje szczególne przepisy dotyczące prawa autorskiego w odniesieniu do utworów zbiorowych lub wyznaczenia osoby prawnej jako posiadacza prawa, czas ochrony jest liczony zgodnie z przepisami ust. 3, z wyjątkiem sytuacji, gdy osoby fizyczne, które stworzyły utwór, są zidentyfikowane jako takie w odniesieniu do wersji, która została podana do publicznej wiadomości. Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla praw zidentyfikowanych autorów, których zidentyfikowane wkłady są włączone do takich utworów. Do tych wkładów stosuje się ust. 1 lub 2.

5. Jeżeli utwór publikowany jest w tomach, częściach, odcinkach, fragmentach lub wkładkach, a czas ochrony biegnie od dnia, w którym utwór został zgodnie z prawem podany do publicznej wiadomości, czas ochrony rozpoczyna swój bieg dla każdej z wymienionych części oddzielnie.

6. W przypadku utworów, których czas ochrony nie jest liczony od dnia śmierci autora lub autorów, i które nie były zgodnie z prawem podane do publicznej wiadomości w okresie siedemdziesięciu lat po ich stworzeniu, ochrona wygasa.

Artykuł 2

Utwory filmowe lub audiowizualne

1. Główny reżyser utworu filmowego lub audiowizualnego uważany jest za jego autora lub jednego z autorów. Państwa Członkowskie mogą swobodnie wskazywać innych współautorów.

2. Czas ochrony utworu filmowego lub audiowizualnego wygasa po 70 latach licząc od dnia śmierci ostatniej spośród niżej wymienionych osób, bez względu na to, czy zostały uznane za współautorów: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów i kompozytora muzyki skomponowanej specjalnie dla utworu filmowego lub audiowizualnego.

Artykuł 3

Czas ochrony praw pokrewnych

1. Prawa artystów wykonawców wygasają po okresie 50 lat licząc od dnia wykonania utworu. Jednakże, jeżeli w tym terminie utrwalenie wykonania zostanie zgodnie z prawem opublikowane lub zgodnie z prawem publicznie udostępnione, prawa te wygasają po okresie 50 lat licząc od dnia pierwszego opublikowania lub pierwszego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.

2. Prawa producentów fonogramów wygasają po upływie pięćdziesięciu lat od momentu sporządzenia utrwalenia. Jeżeli

w tym terminie fonogram został opublikowany zgodnie z prawem, dane prawa wygasają po pięćdziesięciu latach od dnia pierwszej publikacji dokonanej zgodnie z prawem. W przypadku braku publikacji dokonanej zgodnie z prawem w okresie określonym w zdaniu pierwszym oraz jeżeli fonogram został zgodnie z prawem publicznie udostępniony w tym terminie, dane prawa wygasają po upływie pięćdziesięciu lat od dnia pierwszego dokonanego zgodnie z prawem publicznego udostępnienia utworu.

Jednakże, niniejszy ustęp nie może powodować, iż na nowo są chronione prawa producentów fonogramów, które, przez wygaśnięcie czasu trwania ochrony, która im przysługiwała na mocy art. 3 ust. 2 dyrektywy 93/98/EWG w jej wersji sprzed zmiany wprowadzonej dyrektywą 2001/29/WE, nie podlegały ochronie w dniu 22 grudnia 2002 r.

3. Prawa producentów pierwszego utrwalenia filmu wygasają po okresie 50 lat licząc od sporządzenia utrwalenia. Jednakże, jeżeli w tym czasie film zostanie zgodnie z prawem opublikowany lub zgodnie z prawem publicznie udostępniony, prawa te wygasają po okresie 50 lat od dnia pierwszego opublikowania lub pierwszego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej. Określenie „film” oznacza utwór filmowy, audiowizualny lub ruchome obrazy, bez względu na to, czy są udźwiękowane.

4. Prawa organizacji radiowych i telewizyjnych wygasają po okresie 50 lat licząc od dnia pierwszego nadania programu, niezależnie od tego, czy te programy transmitowane są przewodowo lub bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną.

Artykuł 4

Ochrona utworów uprzednio nieopublikowanych

Osoba, która po wygaśnięciu czasu ochrony prawa autorskiego po raz pierwszy zgodnie z prawem publikuje lub zgodnie z prawem publicznie udostępnia utwór uprzednio nieopublikowany, korzysta z ochrony równoważnej ochronie praw majątkowych autora. Czas ochrony takich praw wynosi 25 lat licząc od dnia pierwszego zgodnego z prawem opublikowania lub pierwszego zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu.

Artykuł 5

Publikacje krytyczne i naukowe

Państwa Członkowskie mogą chronić publikacje krytyczne lub naukowe utworów, które stały się własnością publiczną. Maksymalny czas ochrony tych praw wynosi 30 lat licząc od dnia pierwszego opublikowania zgodnego z prawem.

Artykuł 6

Ochrona fotografii

Fotografie, które są oryginalne w tym sensie, że stanowią własną intelektualną twórczość autora, podlegają ochronie zgodnie z przepisami art. 1. W celu ustalenia ich kwalifikowania się do ochrony, nie są stosowane żadne inne kryteria. Państwa Członkowskie mogą przewidzieć ochronę innych fotografii.

Artykuł 7

Ochrona wobec państw trzecich

1. Jeżeli krajem pochodzenia utworu, w rozumieniu Konwencji berneńskiej, jest państwo trzecie, a autor utworu nie jest obywatelem Wspólnoty, czas ochrony przyznawanej przez Państwa Członkowskie wygasa w dniu, w którym wygasa ochrona przyznawana w kraju pochodzenia utworu, jednakże ochrona nie może przekroczyć okresu ustanowionego w art. 1.

2. Czas ochrony ustanowiony w art. 3 ma zastosowanie również do właścicieli praw, którzy nie są obywatelami Wspólnoty, pod warunkiem, że Państwa Członkowskie udzielają im ochrony. Jednakże bez uszczerbku dla zobowiązań międzynarodowych Państw Członkowskich, czas ochrony przyznany przez Państwa Członkowskie wygasa nie później niż w dniu, w którym wygasa czas ochrony przyznany przez państwo trzecie, którego obywatelem jest właściciel prawa, a okres ten nie może przekroczyć okresu ustanowionego w art. 3.

3. Państwa Członkowskie, które w szczególności w zastosowaniu ich zobowiązań międzynarodowych, przyznawały do dnia 29 października 1993 r. czas ochrony dłuższy niż ten, który wynika z przepisów ust. 1 i 2, mogą utrzymać taką ochronę do chwili zawarcia umów międzynarodowych dotyczących czasu ochrony prawa autorskiego lub praw pokrewnych.

Artykuł 8

Obliczanie czasu ochrony

Okresy ustanowione w niniejszej dyrektywie liczone są od dnia pierwszego stycznia roku następującego po zdarzeniu, które powoduje rozpoczęcie biegu czasu ochrony.

Artykuł 9

Autorskie prawa osobiste

Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów Państw Członkowskich, które regulują autorskie prawa osobiste.

Artykuł 10

Stosowanie w czasie

1. W przypadku, gdy w dniu 1 lipca 1995 r., w Państwie Członkowskim biegł już czas ochrony dłuższy niż odpowiedni okres przewidziany w niniejszej dyrektywie, niniejsza dyrektywa nie powoduje skrócenia tego okresu w tym Państwie Członkowskim.

2. Czas ochrony przewidziany w niniejszej dyrektywie ma zastosowanie do wszystkich utworów i przedmiotów, które podlegały ochronie w co najmniej jednym Państwie Członkowskim, w dniu określonym w ust. 1, na podstawie przepisów krajowych dotyczących prawa autorskiego lub praw pokrewnych, lub które spełniają kryteria ochrony przewidziane w dyrektywie [Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej ⁽¹⁾]

3. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich działań polegających na korzystaniu z utworu, które miały miejsce przed dniem określonym w ust. 1. Państwa Członkowskie przyjmują niezbędne przepisy, w szczególności w celu ochrony nabytych praw osób trzecich.

4. Państwa Członkowskie nie mają obowiązku stosowania przepisów art. 2 ust. 1 do utworów filmowych i audiowizualnych stworzonych przed dniem 1 lipca 1994 r.

Artykuł 11

Powiadamianie i przekazywanie informacji

1. Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję niezwłocznie o każdym rządowym planie przyznawania nowych praw pokrewnych, włączając główne powody ich wprowadzania i przewidziany czas ochrony.

2. Państwa Członkowskie przekażą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 12

Uchylenie

Dyrektywa 93/98/EWG zostaje uchylona, bez naruszenia zobowiązań Państw Członkowskich odnoszących się do terminów przeniesienia do prawa wewnętrznego i stosowania dyrektyw, określonych w załączniku I, część B.

Odesłania do uchylonej dyrektywy odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji w załączniku II.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁽¹⁾ Dz.U. L 346 z 27.11.1992, str. 61. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/29/WE.

Artykuł 14

Sporządzono w Strasburgu, dnia 12 grudnia 2006 r.

Adresaci

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

J. BORRELL FONTELLES

M. PEKKARINEN

Przewodniczący

Przewodniczący

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

ZAŁĄCZNIK I

CZĘŚĆ A

Uchylona dyrektywa i jej zmiana

Dyrektywa Rady 93/98/EWG
(Dz.U. L 290 z 24.11.1993, str. 9)

Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
(Dz.U. L 167 z 22.6.2001, str. 10)

wyłącznie art. 11 ust. 2

CZĘŚĆ B

Lista terminów przeniesienia do prawa wewnętrznego i stosowania

(określone w art. 12)

Dyrektywa	Termin przeniesienia	Data stosowania
93/98/EWG	1 lipca 1995 (art. 1-11)	19 listopada 1993 (art. 12) najpóźniej 1 lipca 1997 w odniesieniu do art. 2 ust. 1 (art. 10 ust. 5)
2001/29/WE	22 grudnia 2002	

ZAŁĄCZNIK II
TABELA KORELACJI

Dyrektywa 93/98/EWG	Niniejsza dyrektywa
Art. 1-9	Art. 1-9
Art. 10 ust. 1-4	Art. 10 ust. 1-4
Art. 10 ust. 5	—
Art. 11	—
Art. 12	Art. 11 ust. 1
Art. 13 ust. 1 akapit pierwszy	—
Art. 13 ust. 1 akapit drugi	—
Art. 13 ust. 1 akapit trzeci	Art. 11 ust. 2
Art. 13 ust. 2	—
—	Art. 12
—	Art. 13
Art. 14	Art. 14
—	Załącznik I
—	Załącznik II